DAGSINS MEINING

Ósemjudyrkan

So hendi ta› aftur. Enn ein ósemja millum Føroya Landsst‡ri og donsku stjórnina. Hvussu ber ta› til, at hendan samgongan megnar at fáa sjálvt ein fyrireikandi fund til at enda í ósemju?

Ta›, sum serliga hevur fingi› ilt í landst‡ri› er, at Frank Jensen løgmálará›harri ikki vil gera felags ni›urstø›ur, uttan at fara aftur til sínar arbei›sfelagar í donsku stjórnini. Hvør veit, hann ætlar sær kanska í onkra fólkatingsnevnd, á›renn nøkur ni›urstø›a ver›ur gjørd. Hvat er gali› vi› hesum? Ta› sigur ikki so líti› um demokratiska sinnalagi› hjá føroysku samrá›ingarmonnunum, at ta› ver›ur sæ› sum negativt at kunna sítt bakland. Er ta› naka›, hendan samgongan hevur gjørt ov nógv av, so er ta› júst skjótar og ósakligar ni›urstø›ur. Hvør minnist ikki póstandin um avtalubrot, sum ógrunda› bleiv varpa›ur út av Føroya Landst‡ri aftaná sí›sta samrá›ingarumfar. Høgni Hoydal hev›i sta›i› seg best vi› at fari› aftur til Landst‡ri› og so sanniliga eisini Føroya Løgting, á›renn hann ger nakra avtalu basera› uppá líti› ítøkiligt or›klúgvarí.

Er ta› altavgerandi at fáa eina felags ni›urstø›u? Vónandi sita landsst‡rismenn ikki og ger skjótar ni›urstø›ur vi› eitt samrá›ingarbor›, uttan at kunna sítt bakland. Hvussu vi› Uttanlandanevndini? Eftir okkara tykki, er ta› sjálvsagt, at Uttanlandsnevndin ver›ur kunna› um samrá›ingarnar, á›renn onkur situr og ger skjótar ni›urstø›ur fyri seg sjálvan vegna alt Føroya fólk. Ta› hevur tíverri víst seg, at Uttanlandsnevndin gjørdist li›ug sum diskussiónsforum, tá samgongan avgjørdi at seta Hergeir Nielsen sum formann fyri Jóannes Eidesgaard.

Tilgongdin hev›i sta›i› seg best vi›, at landsst‡ri› gavst vi› at uppsøkja ósemjur og at samgongan fekk arbei›i› í Uttanlandsnevndini at virka aftur. At fara til samrá›ingar sum til eitt anna› pokerspæl, har bor›i› skal fanga, uttan at nakar skal sleppa at ver›a kunna›ur um naka› sum helst er ábyrgdarleyst, og sigur ikki so líti› um, hvat væntast kann, um fullveldi› Føroyar gerst veruleiki í næstum.

Ta› er uppá tí›ina, at landsst‡ri› byrjar at tilpassa seg vanligan fólkaskikk og gevst vi› alla tí›ina, ikki sørt sjálvsrættvíst, at taka sær einarætt uppá at definera diplomatiskar mannagongdir og altjó›a si›venju.

Sosialurin

NØVN Í VIKUNI

Andlát

Leygardagin anda›ist Ingibjørg Poulsen úr Havn. Hon fór til gravar í gjár. Ingibjørg var eitt kent andlit í Havnini og hon hev›i serligan tokka millum ung. Vanliga er ta› so at ungfólk luttaka í onkrum frítí›arítrívi› eina tí›, og tá so hetta skei› er runni› og minkar áhugin so lí›andi. Solei›is hevur ikki veri› hjá Ingibjørg. Hon hevur veri› ein at høvu›sstu›lunum hjá Havnar Ró›rarfelag í eitt mannaminni og hon hevur veri› fyrimundin hjá hesum sárhenta ungdómi, hon hevur veri› eggjarin og hon hevur veri› uggarin, tá úrslitini hava veri› vánaligt.

Líka miki› hvar tú sást hana í b‡num og um ta› so var á kollsvarstasta vetri, so var hon umgyrd av ungdómi og fólki, sum hev›i eitt ella anna› vi› kappró›ur at gera. Ta› er heilt sjáldsamt at síggja eitt menniskja vi› so stórum eldhuga fyri okkara framtí›, nevniliga ungdóminum.

Fyri ikki so langari tí› sí›an var› hon útnevnd til hei›urslim í Havnar Ró›arafelag og hon var ógvuliga rørd yvir hei›urin.

Ingibjørg var gift vi› Jóan Jakku Poulsen

je

Orfeus – bratsj í brennidepli

Í anna›kvøld kl. 19.30 ver›ur onnur konsertin í heyst/vetur av sjey hjá Orfeus, Musikkfelag Nor›urlandahúsins.

Skráin á konsertini ver›ur hendant:

Nikolaos Kapnas, viola og Stamen Stantchev, klaver.

Spæld ver›a vert eftir Bach, Chopin og Zimbalist.

Eitt sindur um teir bá›ar: Nikolaos Kapnas var› føddur í Tasckent, Usbekistan, í 1962, har hann gekk á musikkskúla. Sí›ani hevur hann fingi› sær útbúgving í fiólspæli og í bratsj-/ella violaspæli í Tessalonika, í Antwerpen og Bruxelles. Hann hevur spælt á konsertum í nógvum lond-

um. Á›renn Nikolaos Kapnas búsetti seg í Føroyum í 1998, virka›i hann í 16 ár sum soloviolaleikari í BRT filharmoniska orkestrinum í Bruxelles.

Stamen Stantchev var› føddur í Asenovgra, Bulgaria, í 1963. Hann byrja›i at spæla klaver 9 ára gamal og tók prógv sum klassiskur klaverleikari frá »Musical College« í Pålovdiv í 1982. Hann hevur bú› í Føroyum sí›ani 1990.

Stamen er sera fjølbroyttur innan tónlist og hevur veri› virkin bæ›i innan rock, jazz og klassiskt. Seinastu árini hevur hann eisini skriva› tónleik, bæ›i til sjónleik og leikhús.

Ta› ber enn til at keypa atgongukort til Orfeus, men fólk kunnu eisini keypa atgongumerki til einans eina konsert.

N‡tt starv

Ása Poulsen úr Havn er sett sum yvirsjúkrasystir á Heilirá›sdeildini á Landssjúkrahúsinum. Ása er 48 ára gomul og hevur starvast í mong ár á Landssjúkrahúsinum. Lei›andi yvirlæknin á Heilirá›sdeildini er Jón á Steig, hann hevur eisini í mong ár starvast sum yvirlækni á Landssjúkrahúsinum. Tey bæ›i hava nú lei›sluna á Heilirá›sdeildini.

Hvíta haran - n‡ggj bók hjá Lassa S

Á frams‡ning í Smi›juni í Lítluvík sí›sta vikuskifti leg›i listama›urin Lasse Sørensen fram n‡ggjastu bók sína – »Færøernes hvide hare – en jagtbog«.

Hon er spildurn‡ggj, nr. 16 í rø›ini, og sum allar tær undanfarnu er hon væl pr‡dd vi› LasseS egnu tekningum, væl kendar yvir stórar partar av heiminum og ikki minst í Føroyum, har hann hevur bú› seinastu 40 árini.

Bókin er sló›brótandi, tí hon m.a. inniheldur facts um livih† ttin hjá føroysku haruni,og vi›ger evnir sum skjóting, ló›ur og vápn, trygd og vei›i-etikk. Nógvar skemtingarsamar sjálvuppliva›ar hendingar eru eisini at finna í bókini – og einstakar álvarsligar og ógvusligar. Harumframt er ein partur um »haru til matna«.

»Færøernes hvide hare«, i› telur 96 sí›ur og kostar kr. 195,- er stu›la› av Mentanargrunninum. Hon er pr‡dd vi› umlei› 50 myndum, hvar nógvar l‡sa ey›kendar situatiónir, vælkendar hjá flest øllum føroyskum haru-vei›imonnum.

Bókin vendir sær bæ›i til hin roynda sum hin óroynda harumannin – men eisini til teirra, sum bert gle›a seg um okkara lítlu hvítu haru.

Sosialurin

Sosialurin
Stovna›ur: 1927
Ábyrgdarbla›stjóri:
Jan Müller jan@sosialurin.fo
Bla›stjóri:
Eirikur Lindenskov eirikur@sosialurin.fo
Tí›indalei›ari:
Jústinus Eidesgaard justinus@sosialurin.fo

Markna›ardeild: lysingar@sosialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo
Dagbjørt S. Hansen dagbjort@sosialurin.fo
Hjørdis Árnadóttir hjordis@sosialurin.fo
Gudny Langgaard gudny@sosialurin.fo

Bla›fólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Ey›un Klakstein eydun@sosialurin.fo
John Johannessen john@sosialurin.fo
Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo
Turi› Kjølbro turid@sosialurin.fo
Stefan í Skorini stefan@sosialurin.fo
Sveinur Tróndarson sveinur@sosialurin.fo
Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo
Myndamenn:
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo

Útgevari/uppseting:
Sp/f Sosialurin
Prent: Prentmi›stø›in

Avgrei›sla:
Mán.-frí. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 311820, Fax 314720
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
bokhald@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lystorg@sosialurin.fo
innsent@sosialurin.fo
tiltok@sosialurin.fo

Bla›i› ver›ur prenta›
mánadag-fríggjadag klokkan 14^{00}

L‡singar

Freistir:	Tekstl‡singar	Størri l‡singar	L‡singartorgi›	Heilsanir
T‡sdagsbla›i›	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Mikudagsbla›i›	T‡s. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Hósdagsbla›i›	Mik. kl. 10	T‡s. kl. 15	T‡s. kl. 12	T‡s. kl. 12
Fríggjadagsbla›i›	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Leygardagsbla›i›	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri l‡singar, sum nógv arbei›i stendst av, mugu vera inni í gó›ari tí› og á›renn ásettu freistir.
Framíhjápláss má umbi›jast í gó›ari tí›.

Stødd:
Ein heil sí›a í Sosialinum er 254mm brei› og 346mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmi› millum teigarnar er 4mm.

Nú hava vit fingi› heilt a›rar møguleikar

- N‡ggja vaktar- og bjargingarskipi› Brimil, kann slett ikki samanberast vi› Tjaldri›, tí ta› gevur okkum heilt a›rar møguleikar

VAKTARSKIP
Áki Bertholdsen

- Hetta er eitt skip, sum ikki á nakran hátt kann samanberast vi› Tjaldri› Jákup Múller, skipari á Brimli er sera væl nøgdur n‡ggja vaktarskipi›, sum vit nú hava bygt í Noregi.

- Hetta er eitt skip, sum gevur okkum heilt a›rar møguleikar fyri leiting og bjarging enn Tjaldri› hevur givi› okkum.

Sjálvur heldur hann, at Brimil fer at økja um trygdina á sjónum. Eitt nú kann hann leggjast púra stillur og blíva liggjandi har, mestsum av sær sjálvum- ta› er alt automatiskt.

Hann hevur eisini infrarey›ar leitarar, sum ger, at ta› ber til at finna fólk, sum flóta í sjónum í bølamyrkri, ella eru dottin oman, bara tey eru á lívi og geva varma frá sær. Hann kann eisini gera ta› lættari at finna ein bát hóast hann hevur mist streymin og øll ljós eru slókna›, bara motorurin gevur eitt sindur av hita frá sær.

Hann sigur, at teir royndu hendan infrarey›a leitaran ein royndartúr. Teir settu hann ímóti einum farmaskipi og teir sóu motorrúmi› t‡li›iligt, skorsteinin og somulei›is lampurnar umbor›.

Hjá manninini á Brimli eru sera gó›ar umstø›ur, eitt nú hevur hvør ma›ur egi› ba›iverilsi og wc, uppihaldsrúmini eru sera noslig.

Samstundis hava skúlanæmingarnir fingi› avbera gó›ar umstø›ur. Ta› høvdu teir ikki umbor› á Tjaldrinum, tí har var sera trongt og ta› kundi føra til gnagingar vi›hvørt.

Einasti vandi hann sær, er at nú ver›ur ta› so hugnaligt hjá hvørjum manni at vera inni hjá sær sjálvum, at tann sosiala samveran, sum hevur veri› umbor› á Tjaldrinum kann fána› eitt sindur.

Men hann vísur eisini á, at ta› fer at krevja vælvanda manning at fáa fulla nyttu burturúr skipinum,so ta› fer at krevjast gó› venjing.

Rætt at byggja

Tá i› ta› var› avgjørt at byggja Brimil, vóru tey mong sum hildu, at ta› var rættari at keypa ella leiga Beskytteren, tí ta› var ein nógv bíligari loysn.

Men hesum er Jàkup Múller ósamdur í.

-Beskytteren var gó›ur til fiskivei›ieftirlit. Men hann er óbrúkiligur til nógvar av teimum uppgávum, sum vit hava, ikki minst til leiting og bjarging.

Hann hev›i t.d. eina bógskrúvu, men hon var so veik, at hon tørna›i ikki skipi› frá bryggju í meiri vindi enn 10 metrum um sekundi. Einafer›, vit royndu skipi› í Vágum, var ta› akkurát so, at hann kom runt í sjey metrum um sekundi›.

Beskytteren var eisini so illa útgjørdur, at ta› skuldu minst tr‡ fólk til at leggja hann at bryggju. Vanliga brúktu tey sjey fólk at leggja Beskytteren at.

Jákup Múller sigur eisini, at Beskytteren var sera d‡rur í rakstri. Tí haldi eg samanumtiki›, at ta› var rætt at byggja eitt n‡tt skip, tí Beskytteren var ógvuliga illa útgjørdur til okkara brúk. Hann er eisini ov stórur til at arbei›a undir landi.

Flenna eftir yvirmonnunum á føroysku vaktarskipunum

- Lønin hjá yvirmonnunum hjá vaktar-og bjargingartænastuni er so lág, at nor›menn flenna eftir okkum sigur skiparin á Brimli, sum annars er stak væl nøgdur vi› n‡ggja skipi›

VAKTARSKIP
Áki Bertholdsen

-Eg kann ikki hugsa mær, at Brimil er bygdur til at blíva liggjandi í Noregi. Tí vóni eg, at ta› finst ein loysn á lønarósemjuni heilt skjótt.

Jákup Múller ver›ur annar skiparin á n‡ggja vaktar- og bjargingarskipinum Brimli, og fáur man vóna meiri enn hann, at Fíggjarmálast‡ri› og manningarfeløgini finna eina semju í trætuni um lønina hjá teimum, sum skulu sigla vi› Brimli.

Men sjálvur heldur hann, at ta› kunnu ikki vera fleiri meiningar um, at lønin hjá Vaktar- og bjargingartænastuni er alt ov lág.

Nú hevur hann veri› í Noregi eina tí› og ta› slepst ikki undan, at hann hevur tosa› vi› norskar starvsfelagar sínar, eisini um stø›una, sum hevur tiki› seg upp ímillum manningarfeløgini og fíggjarmálast‡ri›.

- Tá i› eg sigi teimum, hvat vit fáa í løn, hava teir hug at flenna eftir okkum, sigur Jákup Múller bart út. Hann sigur, at byrjunarlønin hjá einum skipara umbor› á Tjaldrinum er ikki meiri enn 22.038 krónur um mána›in og endalønin er 23.408 krónur.

- Hetta er ikki meiri enn ta›, sum starvsfelagir mínir, sum sigla vi› útlendskum skipum, hava eftir, tá i› skatturin er goldin, tí ta› er ikki óvanligt at ein skipari, sum vit kunnu samanbera okkum vi›, liggur upp ímóti 40.000 krónum um mána›in.

Og hann heldur, at hóast lønarkrøvini tykjast at vera stór í prosentum, so ta› ta› metast eftir, hvørjum prosentini ver›a rokna› útfrá.

- Eg haldi ikki, at lønarkrøvini eru burturvi›, sigur hann.

Hann heldur eisini, at ta› er ein spurningur um at finna eitt lønarlag, sum ger, at menn stø›ast umbor›.

- Hetta er eitt ógvuliga framkomi› skip og ta› er ein stórur fyrimunur at hava roynt fólk umbor›, tá i› á stendur. Men ta› fáa vit ikki sum er. Tvørturímóti er gjøgnumtrekkurin sera stórur, og nú er Vaktar- og Bjargingartænastan blivin eitt sta›, har ungir, dugnaligir sjómenn bara fara umbor› at sigla, íme›an teir bí›a eftir einum ordiligum kansi, tí eftir sjómansskúlan hava teir ikki rá› at sigla fyri lønina, teir fáa her umbor›.

Hann sigur, at ósemjan um lønina hjá teimum, sum sigla vi› Brimli, er ikki n‡ggj.

- Seinast, vit samráddust um sáttmála, var› ta› eisini ført fram, at semjast skuldi fáast um lønina á Brimli. Men tá vildi landsst‡ri› ikki taka máli› upp, men vildi bí›a, til Brimil kom. Nú er Brimil her, men nú vil landsst‡ri› aftur bí›a til næstu samrá›ingar, sigur Jákup Múller.